

Mirek Vodrážka o Pavlu Zajíčkovi a jeho žití na doraz přítomnosti

7.3.2024 - Mirek Vodrážka | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Básník, hudebník a výtvarník Pavel Zajíček svou existenciální, ale i uměleckou zkušenost charakterizoval jednoduše jako „žití na vnitřní doraz přítomnosti“. Žít život ze všech sil a v krajní poloze bylo vlastní i Magorovi: „Když nejde o život, tak jde o hovno. To se týká všeho, i umění,“ říkával.

Krajní polohy praktikoval „Zajda“ i ve svých textech a jeho poetický jazyk se vyznačoval strohou explozivností a jadrným inspirujícím profétismem. Například undergroundový časopis Vokno si do názvu své ekologické rubriky dal v polovině 80. let název jedné prorocké básně: *„tvuj kraj stejně jako muj kraj jde do prdele“*.

I filosofie antikonzumerismu je obsažena v jediné jeho básnické větě: *„svět je velkej kanál zvanej fetišismus“*.

Básnická vize budoucnosti byla sice nahlížena na doraz, ale bez cynismu a rezignace: *„Každý ráno bychom se měli očišťovat každou noc bychom se měli milovat každou vteřinu bychom měli být připravený na konec“*. I poznání, že „stojíme nad propastí jedna noha hnije v pasti“ vychází ze života na doraz přítomnosti.

V krajních polohách otázky „čemu se podobáš“ zdali pravdě, spasiteli nebo bohu, je nabubřelý mýtus o člověku Zajíčkem krajně demytologizován: *„hovnu hovnu hovnu hovnu“*.

V 70. letech jsem šel jednou s Pavlem Zajíčkem do „Jéčka“, což bylo pověstné označení bytu, kde bydleli Jiří a Dana Němcovi. Nastoupili jsme do výtahu a zeptal jsem se ho, zdali se byl už podívat na výstavu jednoho výtvarníka Křižovnické školy. Jelikož se jednalo o oficiální výstavu, Zajda pohrdavě pronesl jediné slovo: „Čurák“. Tento krajní postoj, stejně jako zmiňované texty, byl, jak říká sám Pavel Zajíček, *„vyslovením z pozice člověka, který se rozhodl se s tím nemazat“*.

Zajíček se nejen nemazal ze „systémem“, ale zejména se jím nenechal umazat.

<https://www.ustrcr.cz/mirek-vodrazka-o-pavlu-zajickovi-a-jeho-ziti-na-doraz-pritomnosti>